

АКАДЕМИЈА - ФАКУЛТЕТ ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ

- институција и људи, кратак преглед -

Милета Продановић

Једно истраживање вршено на Београдском универзитету - да не буде забуне, оном „великом”, како људи са Универзитета уметности често називају онај други - показало је да једва десет процената студената зна имена и дела оних који су били професори њихових професора. На Универзитету уметности таква анкета није вршена, али однекуд се надам да би њени резултати били ипак повољнији. Можда због тога што је у време оснивања појединих Академија, касније, 1973. године, преименованих у Факултете, уведен обичај да су водећи ствараоци ове средине - уз мање изузетке којих, наравно, има - истовремено и педагози на највишим уметничким школама, а тај добар обичај траје до данас. Са друге стране, уметност живи у непосредном контакту са окружењем, публиком, друштвом - па су отуд и дела и личности појединих професора - уметника и шире позната.

Речи *култ* и *култура* имају заједнички латински корен који нас доводи до значења обрађивања земље, поштовања и пажње - па су отуд и повремена освртања на не сувише дугу историју наших Академија не само добра прилика да се стекне увид у промене кроз које су оне пролазиле, њихово место у друштву и њихова достигнућа, већ и много општија и суштинскија потреба да се сагледају димензије једног трајања и континуитета, да се сагледа и позиција овог времена у широким оквирима, па и да се, још прецизније, одреди позиција појединаца у односу на ту традицију. Када је у питању Факултет ликовних уметности такве прилике су искоришћене када је слављена његова четрдесета годишњица, 1977. године, када је у Уметничком павиљону „Цвијета Зузорић” одржана изложба историјског карактера,

изложба свих професора који су на Академији радили од њеног оснивања, и потом, десет година касније, приликом пола века од оснивања, када је на истом месту одржана изложба тада запослених наставника и сарадника Факултета. Обе ове изложбе пратили су обимни каталози који сасвим непосредно дају увид у оно најосновније - у појединичне квалитете уметника који су на Академији, односно Факултету, предавали и предају, али исто тако, ти каталози садрже и драгоцене уводне текстове тадашњих декана, Раденка Мишевића, односно Зорана Павловића, који, сваки на свој начин, дају прегледан и сажет историјат саме школе, али и назначују атмосферу у којој је она основана и касније деловала. У години када је Факултет ликовних уметности славио педесету годишњицу слављена је и година јубилеја целог Универзитета уметности - текст у невеликој монографији која је тим поводом изашла написао је тадашњи ректор, професор Војин Стојић, и тај је темељито израђен текст такође незаобилазан извор података за историју Факултета.

Јасно је да Факултет ликовних уметности у Београду не спада у школе са сувише дугом традицијом, баш као ни остале сличне школе највишег ранга у на простотима некадашне Југославије. У срединама у којима су историјске околности ишле на руку развоју уметности Академије имају знатно дуже непрекинуто трајање - оне у Италији, на пример, оснивала су у XVI веку имена као што су браћа Карачи (у Болоњи) или Вазари и Бронцино (у Фиренци), иза париске су више од три века, иза мадридске и лондонске више од два. Чин оснивања београдске Академије не значи, међутим, почетак професионалне педагогије ликовних уметности у нашој средини. Напротив, обзиром на околности убрзане, мада нипошто праволинијске и неометане модернизације српског друштва у другој половини XIX века, та *предисторија* мора се такође узети у обзир - оснивачи Академије ликовних уметности, Тома Росандић, Петар Добровић и Мило Милуновић нису, дакле, деловали у околностима у којима није било никаквих искустава и напора те врсте, у области у којој није било и вредних достигнућа.

Покушаји да се уметничко школовање професионализује и систематизује, да би били успешни, захтевају и одређени друштвени оквир. Тешко да је он постојао када је 1845. године забележен први покушај, предлог Димитрија Аврамовића да се заснује „живописно училиште”. Ни касније се он није битније изменио - зато су многе приватне школе које су касније осниване имале обично релативно

кратко трајање. Први успео покушај учинио је сликар Стева Тодоровић који је, као и Димитрије Аврамовић и многи други пре њега, у Београд дошао из Војводине, након завршених студија на бечкој Академији. Али ни тај први покушај који је заживео није донео континуитет - школа, смештена код Саборне цркве, у којој се поред уметничких дисциплина учило и телесно вежбање и мачевање, деловала је свега шест година, до 1863. године. Безуспешан је био и апел још једног чувеног сликара тог доба, такође Србина из „прека”, Ђорђа Крстића. Он је 1881. године Народној скупштини поднео предлог за оснивање уметничке школе - али он није наишао на разумевање. Даровити сликари су у то време, са оскудном државном стипендијом или без ње, сликарство студирали у Бечу, Минхену или на некој од других тадашњих академија Европе.

Средином последње деценије прошлог века у Београду је отворена „Српска цртачка и сликарска школа”. Основао ју је Словак, Кирил Кутлик. То је била прва сликарска школа са фиксираним програмом - у другој години студенти су радили по гипсаним моделима, а тек на трећој по живим моделима. Две године након оснивања, 1897. школа је проширена, уведено је одвојено одељење за жене, уведени су и нови предмети као што је нацртна геометрија, перспектива, анатомија и историја уметности. Међу предавачима био је и Михајло Валтровић, а међу студентима готово сви они чија дела чине окосницу раних периода модерне српске уметности - вреди поменути имена Косте Миличевића, Милана Миловановића, Надежде Петровић, Боре Стевановића или Љубе Ивановића.

Након Кутликове смрти школу преузимају Риста и Бета Вукановић - школа почиње да прима дотације министарстава просвете и пољопривреде, а у вечерњим часовима на школи се подучавају цртању и уметничке занатлије. Школа је трајала све до 1939. године и пролазила је кроз неколико реорганизација - прва је била већ 1904. године када њен директор постаје вајар Ђока Јовановић, а његови помоћници Риста Вукановић и Марко Мурат. Наравно, постојао је и прекид у њеном раду током првог светског рата. Другом реорганизацијом - 1921. године - школа постаје државна, а на њој предају и многа угледна имена различитих струка, почевши од филозофа Бране Петронијевића, преко историчара уметности Милана Кашанина и Владе Петковића па до анатома Др. Војислава Зарића. Иако је оснивање Академије било јасан рез - ипак се може рећи да је дугогодишње постојање ове школе у Београду на неки начин остварило

простор за нову високу школу, обезбедило какав-такав континуитет и традицију.

Уредбом Министарства просвете о оснивању виших и нижих Уметничких школа од 31. марта 1937. године почела је са радом Академија ликовних уметности - њени оснивачи били су угледни београдски уметници Петар Добровић, Мило Милуновић и Тома Росандић, да би им се врло брзо придружили подједнако афирмисани ствараоци, Сретен Стојановић и Јеролим Мише. Први, дакле, наставнички савет имао је пет чланова, а на прву годину је уписано 23 студента. У првом периоду, када је уз Академију радила и школа за примењену уметност, наставник је био и Иван Табаковић.

Међу малобројним сачуваним документима из времена оснивања Академије су, поред указа Министарства, и спискови студената првих генерација, као и извештај ректора Томе Росандића министру, датиран 18. јула 1940. који покрива период од оснивања школе до завршетка њене треће године. Сачуван је, такође, и опсежан правилник полагања пријемних испита, као и први наставни план и програм. Из свих ових докумената, може се, без много напора, реконструисати атмосфера у којој настаје и делује Државна академија ликовних уметности у кратком периоду до почетка другог светског рата.

Ректор Тома Росандић, у извештају, уз кратак осврт на само оснивање, скреће пажњу и на тешкоће у којима је деловала школа - власти су захтевале брзину, а основног материјала и прибора напросто није било. Није било чак ни просторије у којој се могао одржати пријемни испит. Први пријемни испит одржан је у, како Росандић каже, „стешњеним” просторијама бивше субвенциониране Уметничке школе у Краља Петра улици број 4. Појавили су се и проблеми са нацртом буџета који је враћан на дораду. Школска година почела је са три месеца закашњења, и завршило ју је, са успехом, 23. полазника. Проблеми са инвентаром решени су када је укинута поменута Уметничка школа и цео матреијал прешао на нову Академију - али то није решило проблеме са изнајмљивањем зграде. Такође се, од самог почетка мислило и на подизање зграде посебно пројектоване за Академију - њена локација пронађена је на Сењаку, испод тадашње интернатске Гимназије Краља Александра, али до извођења зграде за коју је урађен (до данас сачувани) пројекат - није дошло. Росандићеву тежњу да се до нове зграде дође, али и тон самог извештаја најбоље осветљава овај одломак: *Сигуран сам да би се у свему дошло до оног најизражајнијег, када би се та настава, то планирање младих душа,*

обављало у просторима пуним атмосфере о великим моментима наше и стране уметности, који би дух говорио шта треба да се ради и којим путем да иде, да се узмогне да себе, кроз своје, дићи до највећег. Овоме треба тежити! Треба да се у овим просторијама унесе све што је наш народни дух, који ће дизати снагу свести до које обдарени долазе када живе у амбијенту пуном своје сопствене гордости, на коју ће се ослањати за своје личне подухвате, да их даду са радости и заносом из оваквог свог сазданог духа, духу свога народа.

Росандић обавештава министра и о употпуњавању професорског кадра - пријемом Љубе Ивановића и Михајла Петрова стварају се услови за формирање графичког одсека, а за професора акварела постављен је Недељко Гвозденовић.

Међу студентима првих година било је људи који су у Београд дошли са разних страна тадашње земље, из Дравске, Зетске и Вардарске бановине, али и људи који су рођени у другим земљама, било је држављана Италије (махом из Истре), Руса емиграната, од којих је једна студенткиња рођена у Финској, један Србин из Будимпеште и један Бугарин. Од оних који су оставили видног трага у нашој уметности, вреди поменути Ђорђа Бошана, Јожефа Ача и Божу Илића.

Све оно о чему се ректор надао у опширном извештају министру није се остварило - наступио је рат. Током окупације школа је таворила, зграда је била реквирирана од стране Немаца. Настава је, са прекидима, одржавана у неколико просторија на Коларчевој задужбини и у деловима Музеја кнеза Павла (Стари двор у Улици Краља Милана). Сваки шести студент изгубио је живот у борбама или у логорима, а током рата умро је и оснивач Академије Петар Добровић.

Сретен Стојановић, први ректор Универзитета уметности у краткој белешци - историјату Академије писаној највероватније средином педесетих година, наводи да је настава у првим послератним годинама била угрожена не само смрћу двојице предратних наставника, одласком појединих професора у друге средине, већ и оснивањем мајсторских радионица које су добила да воде двојица оснивача и у међувремену за професора примљени сликар Ђорђе Андрејевић - Кун. Тада је постављено шест асистената - то су били Ђорђе Бошан, Зоран Петровић, Милош Бајић, Бошко Карановић, Јован Кратохвил и Мирјана Михаћ. Нешто раније, као професори почињу да раде Љубица Сокић, Марко Челебоновић и Ђурђе Теодоровић. У једном заиста кратком периоду професор на Академији, непосредно после рата, био је и Петар Лубарда. Од 1947. године историју уметности предаје

Момчило Стевановић, а у то време студенти слушају и програм из књижевности коју предаје цењени професор Рашко Димитријевић. Заједно са онима који су на Академији радили и пре рата, а и након брзог повратка Милуновића, Андрејевића и Росандића у наставу оформљено је за дуго година језгро професорског колегијума.

Настава у тим послератним годинама има двојако усмерење - постоји, све до 1951. године, наставнички и уметнички део. Академија добија нови наставни план и, како вели професор Михајло Петров у једном реферату из 1948. године - његов „оперативни израз” - наставни програм. У анализи школске изложбе, при крају истог реферата, сасвим у духу времена, професор Петров оставља простора и за неку врсту самокритике: негативне појаве препознате су у радовима студената који су лично неозбиљно а друштвено неодговорно схватили свој положај ученика. Дакле, у онима који су пре стварне зрелости пожурили да се прикажу зрелима, и који су таквим својим деловањем учинили да једна школска изложба добије искривљени лик, да се испољи у недовољно школском виду.

Ове речи изговорене у времену свеопште нормираности уметности (и то од стране уметника чије ране стваралачке фазе представљају незамењив допринос српској међуратној авангарди) нас доводе и до средишњег питања једне високошколске уметничке установе - питања оквира наставе и заступљених поетика, како код предавача, тако и код студената. Већ је примећено да је та опрезност према радикалним искорацима светске уметности била присутна од самог оснивања - кроз дело све тројице оснивача Академије преламала су се искуства светске уметности великих центара, али на један специфичан, уздржан начин. Али такав је био, и углавном остао, став целе наше средине - умерена модерност била је и пројекција шире средине. Та и таква лична уверења првих и неких каснијих наставника нису, међутим, увек била ограничавајући фактор када је била у питању педагогија - поред сталних покушаја да се одреди средња линија између традиционалног схватања школског рада и потпуне отворености према новим искуствима, студенти су, у складу са својим напорима, схватањима и интенцијама увек могли да пронађу довољно простора за себе и своје иновације. Без обзира на назоре професора свршени студенти Академије били су ти који су у нашу средину уграђивали искуства апстрактне уметности, енформела, касније и радикалнијих захвата који се обично препознају под оквирним називом пост-објектне, непредметне уметности.

Године после рата су без сумње период увећавања и стабиловања Академије. У друштвеном оквиру у којем се легислатива периодично мењала школа се формално прилагођавала захтевима „шире друштвене заједнице” или, како се то понекад говорило „законодавца” - спроведена је и потом напуштена идеја о тростепеној настави, промењено је, у складу са новим законима, и име Академије - која је 1973. године постала Факултет ликовних уметности. У том новом устројству школа је добила право и да додељује титуле доктора наука, што је од велике важности за обнову кадра на теоријској катедри. Библиотека, један од свакако најважнијих сегмената школе можда је место где се најбоље могу пратити мене у друштву - у периодима срећне епохе дужничког социјализма њени фондови попуњавани су не само капиталним домаћим и страним издањима неопходним у настави, већ и бројним уметничким часописима. У периодима оскудице - какво је на пример ово време „транзиције” и минулог „рата у окружењу” - нису постојале систематске аквизиције најновије литературе, ни домаће, а камоли стране.

То је и време у којем се постепено стварају и уметничке збирке школе - у неким периодима откупљивани су радови најбољих студената (за шта данас нажалост нема могућности), а исто тако и поклонима редовних професора стварана је репрезентативна колекција. Друга, много потпунија и систематски стварана збирка јесте збирка при графичком одсеку - њу је зачео, поставио и дуго година одржавао у беспрекорном реду професор Бошко Карановић. Она настаје обавезним задржавањем два примерка из тиража графика које се изведу у школи, и делови те збирке су у неколико наврата приказани јавности.

У послератном периоду успостављени су и периодично одржавани контакти са високим школама уметности у иностранству - пре свих са онима у Единбургу, Будимпешти и Олбенију у Сједињеним америчким државама. Последњих година успостављени су контакти са високошколским уметничким установама у Грчкој и Француској, не само са париском, већ и са сродним школама у Нансију и Сент-Етјену. Такође су обновљени и контакти са школама у Америци - потписан је протокол са Универзитетом у Клиер Лејку, у Тексасу, а графички одсек има добру сарадњу са центром за графику у месту Троа Ривијер у Квебеку, Канада. Велики број студената из Аустрије, Белгије, Велике Британије, па чак и Индије - најчешће у програму државних образовних размена - проводи део школовања или пак добија звање магистра на Факултету ликовних уметности у Београду. Та пракса, присутна све

време постојања Академије обновљена је последњих година са укључивањем школе у пројекат Европске мобилности студената. Готово увек у класама Факултета ликовних уметности има страних студената који углавном долазе на семестар размене. У томе се нарочито истиче вајарски одсек чији је квалитет препознат у Европи, а нарочито у Француској.

У другој половини осамдесетих година прошлог века у пензију постепено одлази генерација професора који су као први послератни завршени студенти отпочели универзитетску каријеру. Поред већ поменутих асистената прве генерације били су ту и професори Стојан Ђелић, Младен Србиновић, Раденко Мишевић, Александар Луковић и Божидар Продановић са сликарског одсека, Никола Јанковић, Војин Стојић и Миодраг Поповић са вајарског одсека и Бошко Карановић са графичког. Тежиште школе преузима генерација њихових асистената, уметници који су на сцену ступили током шездесетих година и донели са собом искуства промењене уметничке. Факултет, барем што се тиче наставног кадра, у извесној мери мења лик, али задржава ниво. Посебна пажња обраћа се настави цртежа као заједничком основу за сва три одсека - на том плану нарочито је драгоцен наставник који на другој години у дугом периоду води професор Драган Лубарда, а нешто касније, једним делом преузима и професор Драган Јовановић. Један од плодова ове наставе је и традиционална студентска изложба цртежа у Галерији Дома омладине која је за многе студенте први сусрет са професионалном галеријском установом. Наставу зидног сликарства преузима професор Бранко Миљуш - са њим овај предмет добија нови значај, и у далеко погоднијем радном амбијенту достиже вредне резултате. Све више завршених студената одлучује се за специјализацију у домену мозаика. Са предмета сликарске технологије (којег наставља да води професор Иванка Живковић) у наставу сликарства прелази професор Турински, а са теоријске катедре професор Зоран Павловић. Уз Бранка Протића, трећег значајног представника енформела на Факултету, они су у великој мери проширили круг могућег избора студената, опредељења за класе које имају јасно профилисану атмосферу, изграђују на неки начин посебан, специфичан дух. Класе завршних година на сликарском одсеку у то време воде, на кратко, Чедомир Крстић, затим, професори Војислав Тодорић, Момчило Антоновић и Славољуб Чворовић. Веома различити приступи фигурацији заступљени у поетикама данашњих професора на Факултету, као ни када је у питању апстракција, не значе, међутим,

аутоматско пресликавање тог и таквог духа у класе - напротив. Темелитошћу педагошког приступа и дивергенцијом поетичких модела код студената и постдипломаца издваја се класа професора Милице Стевановић, док је по усредсређености на бескрајно подстицајно поље фигуре и у данашњем убрзаном свету запостављене вредности класичног сликарства, сликарства као особене посвећености карактеристична класа професора Радомира Рељића. Посебну врсту отворене и присне педагогије у наставу је уносио рано преминули професор Стеван Кнежевић, док су отвореност за нова искуства у проширеном пољу ликовних уметности, искуства која не занемарују и традиционалне вредности сликарства као дисциплине, својства класе и педагошког приступа професора Чедомира Васића.

Вајарски одсек у то време шири опсег предмета - паралелно са радом у класама негује се скулптура у камену, у дрвету и металу, што у великој мери олакшава непосредни рад у класи и студентима помаже да пронађу прави материјал, праву природу свог темперамента и талента. Милија Глишић, Славољуб Радојчић и Никола Вукосављевић професори су који су до недавно водили завршне године, док је поред посебних предмета скулптуре у материјалима (које воде професори и низ стручних сарадника), посебна пажња посвећена цртежу који се раније није неговао у том обиму на вајарском одсеку.

Уз професора Пејовића и незамењивог сарадника у настави, Милорада Јанковића - Доцу, окосницу наставе на графичком одсеку Факултета ликовних уметности у Београду тих година чине професори Миодраг Рогић, Марко Крсмановић и Емир Драгуљ. Њихове самосвојне, међусобно различите поетике, склоност ка експерименту са једне и ново читање традиције са друге стране, постављају изузетно широк поетички оквир на графичком одсеку. Нешто касније, у наставу се укључују и професори Биљана Вуковић, Миле Грозданић и Велизар Крстић.

Још шири опсег поетика на Факултет ликовних уметности донели су и млађи сарадници (Марија Драгојловић, Радош Јевтић, Гордан Николић и Слободан Роксандић на сликарском одсеку, Мрђан Бајић и Вељко Лалић на вајарском и многи други данашњи професори) који су се у наставу укључивали након 1980. године. У наредној деценији, обележеној ратовима, инфлацијом и отпором шрема тадашњем режиму, у чему је наставно особље било у великој мери јединствено са студентима, нарочито у време великих протеста 1996/97. године, поетички оквир се и даље шири уласком у наставу сликарки Јасмине

Калић, Весне Кнежевић и Драгане Станаћев. Носиоци јене струје обнове енформела и гестуелне апстракције су тада примљени асистенти, данас наставници, Бранко Раковић и Зоран Димовски. Може се слободно рећи да су међу запосленим педагозима, а што је још важније и међу студентима завршних година и постдипломцима данас заступљене готово све поетике које постоје на актуелној ликовној сцени - од оних које узимају у обзир искуства традиције, па до оних сасвим радикалних језичких истраживања ликовне уметности. Тих, осамдесетих година разрешена је још једна дилема - стари програми су покушавали да сузбију појаву раног излагања студената, на овај или онај начин постојала је забрана учествовања у спољном, „великом” ликовном животу за време трајања студија. Те одредбе у великој мери прегазило је време и демантовала пракса - студенти завршних година Факултета ликовних уметности данас у великој мери партиципирају не само на изложбама младих, већ и на салонима и бијеналима, често су носиоци нових појава и добитници угледних националних па и међународних награда.

Поред основног рада у класама - атељеима ширини и темељитости распона наставе у великој мери доприносе и знања која студенти добијају на теоријској катедри. Од тренутка када је укинут наставнички одсек сви студенти пролазе кроз тростепену линију предмета психологија - педагогија - методика наставе ликовног образовања. За њихов непосредан рад, међутим, много већи допринос даје настава историје уметности која је на завршној години крунисана предметом „Ликовне поетике XX века” којег је са успехом поставио професор Љубомир Глигоријевић. Током две године студија, посебна пажња усмерена и на националну историју уметности - предмет који је засновала професорка Ивана Симеоновић - Ћелић. Настављена је и пракса да фундаменталне уметничко-теоријске предмете, као што су пластична анатомија и технологија воде ликовни уметници који су се специјализовали и за те области. Данас су то Милутин Драгојловић, односно Владета Живковић који у искуства својих претходника уграђују најновија искуства и фокус наставе померају у складу са потребама савремене уметности.

Прва деценија новог миленијума донела је велике организационе промене у структури, али и у карактеру наставе на Факултету ликовних уметности. У складу са реформом високог образовања у Србији, које је за циљ имало усклађивање са европским системом образовања, некада јединствене петогодишње студије трансформисане су у три године

основних након којих следе две године мастер студија. Уместо некадашњих магистарских постдипломских студија уведен је, први пут, докторат у области уметности. Докторске студије трају три године и објаватају комплексну наставу и захтеван завршни рад, како уметнички, тако и теоријски. Тиме је укупан опсег студија на Факултету ликовних уметности са некадашњих седам година проширен на осам. Уз структурну реформу изведена је и иновација програма, па такосада студенти имају могућност да великим делом, путем изборних предмета, сâми уобличују и додатно профилишу своје студије.

На сликарском одсеку у наставу се укључују уметници који су се на српској ликовној сцени јавили током последње деценије двадесетог века или касније: то су Симонида Рајчевић, Миљивој Павловић и Биљана Ђурђевић. Предмет зидног сликарства у овом часу воде два млада наставника, Зоран Граовац и Снежана Јовчић – Олђа. На вајарском одсеку то су Здравко Јоксимовић, Душан Петровић, Габријел Глид и Драгана Илић, а затим и уметници који су пажњу ликовне јавности скренули у првој деценији овог столећа – Оливера Парлић и Радош Антонијевић. Заокружено је уобличавање наставе нових медија коју воде професори Дејан Грба и Зоран Тодоровић, уметници средње генерације са завидном међународном репутацијом.

И графички одсек доживео је кадровску обнову: професори какви су били Миодраг Рогић, рано преминули Марко Крсмановић, Емир Драгуљ, Миле Грозданић или посвећеник графике Милорад Јанковић Доца добили су у новој генерацији, достојне наследнике у личностима Жарка Смиљанића, Катарине Зарић, Миодрага Млађовића и Драгана Момирова и у још млађим наставницима, Владимиру Вељашевићу, Александру Младеновићу и Адаму Пантићу.

Основно устројство наставе које почива на индивидуалном раду студената са професорима и асистентима није измењено ни у новој концепцији школе - оно се показало као добар и флексибилан модел. И даље је током прве две године студија сва пажња усредсређена је на цртеж као основу за све друге уметничке области и дисциплине - на трећој, сада завршној години основних студија, као и на мастер студијама, студент је у позицији да бира класу, односно професора са којим ће радити. Распон педагогија, доминантних атмосфера у класама је широк и све интенције младих људи који ступају на уметничку сцену могу бити задовољене. За све класе заједничко је да подржавају истраживања младих људи и претварају их у професионалце у једној

данас тако поетички разуђеној области каква је ликовна уметност у свим њеним видовима.

И на теоријској катедри су се, у најновијем периоду, појавили нови, млади стручњаци. У групи предмета која студенте оспособљава за рад у области ликовне педагогије данас предају Бојана Шкорц, Александра Јоксимовић и Сања Филиповић, а на историји уметности, предмету који је од оснивања Академије имао кључну улогу појавили су се Никола Шуица и Јелена Тодоровић, чија су имена у великој мери препозната у стручној јавности. На предмету Филозофија уметности, којег је поставио професор Милан Дамјановић, а дуго година предавао Душан Пајин, данас се налази Саша Радојчић који подједнако запажен у теоријском и књижевном раду.

Данас се настава на Факултету ликовних уметности у Београду одвија у пет зграда на три различите локације у Београду - свака од тих зграда има посебну причу и, могло би се чак рећи - историју.

Средишња зграда налази се у Кнез-Михајловој улици, са улазима у Рајићевој и Париској, у њој је смештен деканат, администрација и библиотека, као и кабинети и учионице за теоријску наставу и поједине класе сликарског одсека. У тој згради данас се налазе још и Галерија Факултета ликовних уметности и Институт за графику и визуелна истраживања „Академија“. И Галерија и институт представљају копчу школе са широм јавношћу - у Галерији се, поред других изложби, одржавају завршне изложбе студената докторских уметничких студија које су, као у ранијем периоду магистарске изложбе, често њихов први озбиљан контакт са стручном и другом публиком. Исто тако институт, у чијем саставу је још једна камерна галерија, је место на којем се пружају услуге графичарима који нису нужно са школе - то је дакле радионица каква постоји у готово свим великим светским центрима.

Сама зграда саграђена је 1889. године по пројекту архитекте Константина А. Јовановића, сина првог српског фотографа и чувеног литографа Анастаса Јовановића, као приватна кућа адвоката Марка Стојановића. То репрезентативно здање у стилу неоренесансе, са балконима од фер-форжеа и куполама над главном фасадом према Кнез-Михаиловој, представља заиста достојан оквир за једну институцију каква је Факултет ликовних уметности.

Након другог светског рата подигнуте су на три различита места у Топчидеру, по готово идентичним архитектонским пројектима, зграде за мајсторске радионице професора - Мила Милуновића, Томе

Росандића и Ђорђа Андрејевића-Куна. Убрзо након подизања - у периоду између 1952. и 1956. године - оне су ушле у састав Академије. У непромењеном облику, онаква каква је подигнута, у овом тренутку постоји само зграда мајсторске радионице Мила Милуновића у некадашњој Пушкиновој, а данашњој улици која носи име по професору Академије Милуновићу. Мајсторска радионица Томе Росандића - вајарски одсек на Булевару Војводе Путника - једва да је задржала нешто од првобитних облика: реконструисана и дограђивана у два маха, други пут крајем осамдесетих, она данас представља најпространији и професионално најпогоднији простор за студенте вајарског одсека, са радионицама за скулптуру у камену, металу и дрвету, са недавно отвореном ливницом – Центром за уметничко ливење – која ће давати услуге и уметницима ван Факултета. Трећа зграда, подигнута тада као мајсторска радионице Ђорђа Андрејевића-Куна у Конављанској улици данас не постоји. Бизаран склоп историјских околности учинио је да се простор који је она заузимала претвори у травњак за тачно два дана - било је то почетком другог семестра 1980. године, када је у склопу темељитих припрема за сахрану председника СФРЈ, Јосипа Броза - Тита, иначе дугогодишњег првог суседа Академије, срушена рударским минама да би очекивана погребна поворка имала пријатнији видик. У оронулој згради на Топчидерском венцу број 8, некадашњем делу Саобраћајног факултета, нађен је привремени смештај и у тим условима је Факултет радио скоро десет година, колико је трајала огорчена битка за добијање адекватне зграде која би служила као замена за срушену. Пред крај школске 1990-91. Факултету је предато ново здање, по први пут пројектовано наменски за Факултет ликовних уметности, у близини већ постојеће зграде вајарског одсека.

Коначно, и графички одсек Факултета ликовних уметности је, након рушења старе зграде у центру града, на Топличиним венцу, крајем шездесетих година, добио нову зграду у улици Мила Милуновића. Пројекат типске школске зграде у извесној мери је прилагођен потребама наставе графике, па се и за ову зграду може рећи да задовољава потребе Факултета.

Основана пре три четвртине столећа Академија ликовних уметности пролазила је кроз различите периоде рада, кроз различите друштвене околности, па и кроз различите доминантне атмосфере у пољу уметности. У свим тим променама она је успевала да одржи дух и

атмосферу отворености, да готово у свим тренуцима буде усклађена са захтевима времена. Данас, у другој деценији трећег миленијума Факултет ликовних уметности, као најстарија установа те врсте у земљи, налази се пред новим изазовима које намеће време. Постепено отварање према новим технологијама, према уметности која у великој мери подразумева и нова средства и нови језик већ је приметно, али нема сумње да то неће подразумевати и олако напуштање свега онога што би неко могао назвати и традиционалним. Таква, поливалентна и отворена, способна да одговори на широко постављене захтеве она траје и у овом времену обележеном оскудицама разних врста, одупире се свеопштем пропадању видљивом у уметности чак и више но у другим сегментима друштва.